

**Nodibinājuma „Latvijas Dabas fonds”
Reģistrācijas Nr. 40008019379**

Iepriekšējā (2018.) gada darbības pārskats un turpmākās darbības plāns

I. Vispārīgā daļa

1. Organizācijas darbības mērķis	
Veicināt dabas daudzveidības saglabāšanu Latvijā.	
2. Organizācijas darbības jomas, kurās tā veic vai plāno veikt sabiedriskā labuma darbību	
labdarība cilvēktiesību un indivīda tiesību aizsardzība <u>x pilsoniskās sabiedrības attīstība</u> veselības veicināšana slimību profilakse palīdzības sniegšana katastrofu gadījumos un ārkārtas situācijās	<u>x izglītības atbalstīšana</u> <u>x zinātnes atbalstīšana</u> <u>x vides aizsardzība</u> trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupu sociālās labklājības celšana kultūras atbalstīšana sporta atbalstīšana cita (norādīt) _____
3. Sabiedrības daļa (turpmāk – mērķa grupa), uz kuru vērsta organizācijas sabiedriskā labuma darbība	
<u>x 15–25 gadus veci jaunieši</u> <u>x cita</u> Zemju īpašnieki īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, zemnieki, lēmumu pieņēmēji, dabas vērotāji un jebkurš Latvijas iedzīvotājs, kam rūp dabas saglabāšana.	
4. Informācijas saņemšanai:	
juridiskā adrese: Vīlandes iela 3-7, Rīga, LV-1010 kontaktadrese: Vīlandes iela 3-7, Rīga, LV-1010 tālruna numurs: 67830999 e-pasta adrese: ldf@ldf.lv mājaslapa: www.ldf.lv	

II. 2018. gada darbības pārskats

5. Mērķa grupām adresētie organizācijas projekti, pasākumi un citas aktivitātes kalendāra gadā

Latvijas Dabas fonds strādāja gan dabas aizsardzības interešu aizstāvībā, aktīvi piedaloties lēmumu pieņemšanas procesos, gan sabiedrības izglītošanā par dabas daudzveidības saglabāšanu, gan praktiski īstenojot konkrētus projektus, kas vērsti uz dabas aizsardzību un ilgtspējīgas attīstības veicināšanu.

Aktīvi sadarbojāmies ar citām nevalstiskajām organizācijām gan izstrādājot vienotu pozīciju politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu komentēšanā, gan arī rosinot domu apmaiņu par aktuāliem dabas aizsardzības jautājumiem, tostarp Vides konsultatīvās padomes ietvaros. LDF pārstāvji darbojās deviņās konsultatīvajās padomēs un vairāku dabas aizsardzības projektu uzraudzības grupās.

LDF kā biedrs piedalījās Latvijas Pilsoniskās alianses, NVO un Ministru kabineta memoranda darbā. Bez tam LDF ir aktīvs biedrs arī Eiropas Savienības NVO tīklos – Eiropas Vides birojā (EEB), un Centrālās un Austrumeiropas NVO tīklā dabas daudzveidības saglabāšanai (CEE WEB).

Īstenojām 15 sabiedriskā labuma projektus, no kuriem daļu pabeidzām, bet citi turpinās arī 2019. gadā. Būtiskākie projekti un tajos īstenotie darbi uzskaitīti zemāk.

1. Projektā “Dabas aizsardzības interešu aizstāvība” sekojām līdzī normatīvo aktu un politikas plānošanas dokumentu izstrādei, kā arī izsludināšanai VSS pieteiktajiem projektiem, sniedzām atzinumus un piedalījāmies projektu saskaņošanā. Organizējām pasākumu ciklu “Dabas sarunas”, kā arī reizi mēnesī veidojām elektronisku vēstkopu plašam interesentu lokam ar informāciju par dabas aizsardzību un līdzdalību.
2. Projekts „Lielā dumpja biotopa atjaunošana divos piekrastes ezeros Latvijā” (LIFE COASTLAKE) noslēdzās 2018. gada augustā. Projekta laikā Papes un Engures ezerā īstenojām darbus, kas uzlabo šo ezeru ekosistēmas, tādējādi saglabājot lielajam dumpim nepieciešamos dzīves apstākļus. Projekta rezultātā ir sagatavotas arī vadlīnijas lielā dumpja sugas aizsardzības plāna izstrādei, kā arī sagatavots ziņojums par inovatīviem risinājumiem niedru biomasas izmantošanā.
3. LIFE programmas projekta “GrassLIFE: Zālāju atjaunošana un to dažādas izmantošanas veicināšana” ietvaros īstenojām pirmo aktīvo lauku darbu sezonu. Saskaņā ar projektā izstrādātajiem zālāju atjaunošanas plāniem tika sākti darbi 12 projekta partneru saimniecībās un veikti pļavu atjaunošanas darbi 132 ha platībā. Pļavu apsaimniekošanai izveidojām LDF mobilo ganāmpulku, ar vairāk nekā 50 liellopiem un gandrīz 200 aitām, un 2018. gadā noganījām gandrīz 200 ha dabisko zālāju biotopus dažādās vietās Latvijā. 2018. gadā arī sākām aktīvu komunikāciju par dabisko pļavu vērtību, īstenojot informatīvu kampaņu “50 reizes vērtīgāks kvadrātmeters”. Projekta ietvaros sagatavojām arī rekomendācijas labai draudzīgiem pasākumiem Lauku attīstības programmai pēc 2020. gada.
4. Projekts “Klimata atbildīga lauksaimniecība Latvijā” (LIFE CRAFT) sākās 2018. gada aprīlī. Projekta ietvaros ir paredzēts testēt trīs klimatam draudzīgas lauksaimniecības prakses – tiešo sēju, bio-ogles iestrādi augsnē un kontrolēto drenāžu. 2018. gada vasarā ir atlasītas zemnieku saimniecības, kas ir gatavas piedalīties metožu aprobācijā Latvijas klimatiskajiem apstākļiem.
5. Projekta “Mazā ērgļa aizsardzības nodrošināšana Latvijā (LIFE AQPOM)” ietvaros tika atrastas 178 jaunas mazo ērgļu ligzdas, un plānots ierosināt pasākumus to aizsardzības nodrošināšanai. Laikā līdz 2018. gada beigām jau ir sagatavoti un Valsts meža dienestā

iesniegti pieteikumi 118 ligzdu aizsardzībai, no tiem apstiprināti (uz pārskata sagatavošanas laiku) ir 83 ar kopējo platību 735 ha. Uzsākta mazā ērgļa barošanās biotopu atjaunošana un apsaimniekošana divās pilotteritorijās – dabas parkā “Kuja” un dabas liegumā “Lubāna mitrājs”.

6. Projektā “Vides apziņas celšana par dzidrūdēns ezeriem un to videi draudzīgu apsaimniekošanu Latgalē” sagatavojām līdz šim nebijušu izstādi par kultūrvēsturisko ainavu Sauleskalna apkārtnē, kuru izstādījām 12 vietās Latgalē, kā arī novadījām vairākus seminārus vietējiem iedzīvotājiem par ezeru dabai draudzīgu apsaimniekošanu. Sadarbībā arī Latvijas Pastu izdevām pastmarku ar unikālu vietējo augu smalko najādu.
7. Projektā “Dodies ainavās!” noorganizējām 5 “Ainavu tūres”, kurās aktīva atpūta dabā tiek apvienota ar izziņu ekspertu pavadībā. Šādas tūres notika Gaujas Nacionālajā parkā, Sauleskalnā Latgalē, Ziemeļgaujā, ap Gaiziņu, kā arī pie Buses pilskalna. Pasākumos piedalījās 289 dalībnieki.
8. Sarīkojām 9 sarunas ciklā “Dabas sarunas”, kas bija veltītas dižkokiem, putniem un to vērošanai, alejām, kā arī Latvijas ainavai un Latvijas lauku attīstības nākotnes vīzijai.
9. Sekmīgi īstenojām projektu “Lauku sētas ekspozīcijas izveide Nacionālajā botāniskajā dārzā”.
10. Sadarbībā ar Zviedrijas un Igaunijas nevalstiskajām organizācijām uzsākām īstenot projektu “Zināšanu saskaņošana aizsargājamo zālāju apsaimniekošanā Baltijas reģionā, lai saglabātu dzīvotspējīgas ekosistēmas”.
11. Turpinājām attīstīt portālu Dabasdati.lv, īstenojot projektu “Sabiedriskās pētniecības attīstīšana uz dabas novērojumu platformas Dabasdati.lv bāzes”, kā arī turpinājām tiešraides internetā no reto un aizsargājamo putnu sugu ligzdām.
12. Turpinājām atjaunot un apsaimniekot Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopus dabas liegumā “Lielupes palienes pļavas”. Kopējā apsaimniekotā platība – 160 ha. Papildus veikta zālāju atjaunošana 11 ha platībā. 2018. gadā uzsākām arī piecu pļavu apsaimniekošanu Gaujas nacionālajā parkā 23 ha platībā, sadarbības līguma ietvaros ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

6. Organizācijas darbības rezultāti vai sasniegumi kalendāra gadā attiecībā uz mērķa grupu un attiecīgajā jomā

LDF aktīvi piedalījās normatīvo aktu un plānošanas dokumentu izstrādē un īstenošanas uzraudzībā:

1) LDF sniedza 4 atzinumus par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Zemkopības ministrijas sagatavotajiem normatīvu projektiem, piemēram, par grozījumiem MK “Noteikumos par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”, grozījumiem MK noteikumos “Kārtība, kādā zemes īpašniekiem vai lietotājiem nosakāmi to zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem, un minimālās aizsardzības pasākumu prasības postījumu novēršanai”, kā arī sniedza atkārtotus atzinumus par 5 citiem saskaņošanas procesā esošiem normatīvo aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem (galvenokārt par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem) un piedalījās starpinstitūciju sanāksmēs minēto dokumentu projektu saskaņošanai.

2) LDF aktīvi piedalījās 6 Vides konsultatīvās padomes atzinumu sagatavošanā, tostarp par Latvijas pozīciju par Kopējo lauksaimniecības politiku pēc 2020. gada, Latvijas zemes apsaimniekošanas politiku, Stratēģiju Latvijas oglekļa mazietilpīgai attīstībai līdz 2050. gadam, kā arī pārstāvēja VKP viedokli šo un citu dokumentu projektu starpinstitūciju

saskaņošanas sanāksmēs, Ministru kabineta komitejas sēdē un Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdēs.

3) LDF turpināja līdzdarboties jautājumos, kas saistīti ar Kopējās lauksaimniecības politiku Latvijā, tostarp, darbojās Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam Uzraudzības komitejā un sniedza atzinumu par Lauku attīstības programmas grozījumu projektu. 2018. gadā LDF iesaistījās koalīcijā “Glābsim bites” (<https://beecoalition.eu>), kur kā lielāko panākumu var minēt 3 neonicotinoīdu grupas insekticīdu (imidakloprīda, klotianidīna un tiametoksama) būtisku ierobežošanu ES.

4) LDF risināja iedzīvotāju un ekspertu rosinātos jautājumus saistībā ar normatīvu un plānošanas dokumentu ievērošanu un izstrādi, sniedzot rakstiskus priekšlikumus 12 problēmsituāciju risināšanai, kā arī piedaloties vairāk kā 10 citu jautājumu risināšanā saistībā ar:

- meža resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu (piedalījās un puda viedokli meža nozares organizētā seminārā un konferencē, kā arī Saeimas Ilgtspējīgas attīstības komisijā, sniedza priekšlikumus Ērgļu novada “Braku” meža apsaimniekošanai),
- valsts mežu apsaimniekošanu (piedalījās seminārā, sagatavoja priekšlikumus meža meliorācijas sistēmas ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai un Stiklu dabas lieguma deguma teritorijas apsaimniekošanai),
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanu (piedalījās 2 sanāksmēs par teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādi),
- aleju un ceļmalu koku saglabāšanu (piedalījās seminārā, kā arī darba grupas sanāksmē Satiksmes ministrijā un Saeimas Vides un klimata politikas apakškomisijas sēdē, risināja situāciju par koku ciršanu pie autoceļa Dobeles-Īle),
- vides prasību ievērošanu meliorācijas projektos (apsekoja dabā 3 upju posmus un sniedza priekšlikumus),
- publisko ūdeņu apsaimniekošanu (sniedza priekšlikumus piekļuves nodrošināšanai Viešūra ezeram, kā arī sadarbībā ar biedrību “Bergīnieki” sniedza priekšlikumus Juglas ezera apsaimniekošanas noteikumiem),
- vides prasību ievērošanu teritorijas plānošanā (sniedza priekšlikumus 3 pašvaldību teritorijas plānojumu izstrādei, piedalījās 1 detālplānojuma un 2 lokālplānojumu publiskajā apspriešanā),
- bioloģiski vērtīgo zālāju apsaimniekošanu (risināja situāciju ar zālāja bojāšanu Jaunpiebaldē, kā arī vairākiem zemes īpašniekiem sniedza konsultācijas par zālāju apsaimniekošanu),
- citiem gadījumiem (piedalījās kūdras ieguves vietu sertifikācijas procesā, atbalstīja biedrību Zemes draugi un Vangažu iedzīvotājus diskusijā par gaisa kvalitātes uzlabošanu saistībā ar uzņēmuma “Vangažu nafta” darbību u.c.).

Gaidot 13. Saeimas vēlēšanas, 2018. gada martā LDF uzsāka iniciatīvu “Zaļais barometrs”, aicinot politiskās partijas savās programmās ņemt vērā ilgtspējas principu, kā arī iekļaut rīcības punktus, lai risinātu aktuālos jautājumus vides un dabas jomā Latvijā. Sadarbībā ar citām NVO izstrādājām priekšlikumus Valdības deklarācijai.

Kopā ar Latvijas Ornitoloģijas biedrību turpinājām uzturēt un attīstīt plašai sabiedrībai pieejamu dabas novērojumu portālu Dabasdati.lv. 2018. gadā portāla Dabasdati.lv unikālo apmeklētāju skaits vidēji sasniedza 15 500 mēnesī (lielākais apmeklētāju skaits bija aprīlī – 31 000), portālā reģistrējās 929 jauni lietotāji un tika pievienoti 93 084 augu, dzīvnieku un citu savvaļas sugu novērojumi.

LDF 2018. gadā turpināja nodrošināt tiešraides no aizsargājamo putnu ligzdām, šajā sezonā

– astoņām, tai skaitā jūras ērgļu, melno stārķu, zivjērgļu u.c. Kopumā tiešraidēm bija vairāk nekā 3,5 miljoni skatījumu visā pasaulē – Latvijā, Polijā, Vācijā, Somijā, Krievijā un citās, vairāk nekā 100 pasaules valstīs.

Sekojam līdzī ar raidītājiem aprīkotajiem putniem – trim lielajiem dumpjiem un vienam jūras ērglim, kā arī darījām pieejamu šo informāciju plašai sabiedrībai sadarbībā ar portālu <http://birdmap.5dvision.ee/LV>.

Viens no LDF mērķiem ir sabiedrības uzskatu un rīcības mainīšana par labu dabas aizsardzībai, tāpēc aktīvi darbojamies sociālajos tīklos, veidojot regulāras mediju attiecības, stāstot par dabas aizsardzību un tās nepieciešamību. Informējam sabiedrību par dažādiem vides un dabas aizsardzības jautājumiem, rīkojam izstādes, talkas, seminārus, sniedzām intervijas radio, TV un drukātajiem medijiem, publicējam informāciju un rakstus LDF mājaslapā www.ldf.lv.

7. Organizācijas dibinātāji/biedri un citas personas

dibinātāju skaits: 59

dalībnieku skaits: 53

sabiedriskā labuma guvēju skaits: >1 000 000

8. Kalendāra gadā saņemto ziedojumu izlietojums

Kalendāra gadā saņemto ziedojumu kopsumma 4 647 *euro*.

Kalendāra gadā izlietoto ziedojumu kopsumma 16 139 *euro*, tai skaitā:

- sabiedriskā labuma darbībai 16 139 *euro* (t.sk. no vispārējiem ziedojumiem 18 *euro*, no mērķziedojumiem – 16 121 *euro*);
- kalendāra gada administratīvie izdevumi no kalendāra gadā izlietoto vispārējo ziedojumu kopsummas 0 *euro*.

9. Organizācijas darbību veicinošie faktori

Iespēja piedalīties lēmumu pieņemšanas procesos, t.sk. konsultatīvajās padomēs.

Sadarbība ar citām vides aizsardzības NVO Latvijā un Eiropā.

Biedra organizācijas statuss vairākos nacionālos un starptautiskos organizāciju tīklos.

Arvien pieaugoša sabiedrības uzmanība vides aizsardzības un klimata jautājumiem.

Eiropas Savienības un Latvijas fondu atbalsts NVO darbam vides un dabas aizsardzības jomā.

10. Organizācijas darbību kavējošie faktori

Dabas aizsardzība joprojām nav starp galvenajām Latvijas valsts prioritātēm un līdz ar to lēmumu pieņemšanā dabas daudzveidības saglabāšana ne vienmēr tiek respektēta, kā arī tās nodrošināšanai ir nepietiekošs finansējums.

Pastāvīgi pieaugošs uzņēmējdarbības lobījs, kas vērsts uz daudz intensīvāku saimniecisko un dabas vērtību noplicināšanu, neņemot vērā ilgtspējīgas attīstības principus.

Nepietiekoša kompensāciju sistēma zemes īpašniekiem saistībā ar saimnieciskās darbības apgrūtinājumiem, kas veicina neapmierinātību un konflikta situācijas, īpaši mikroliegumu ieviešanas procesā.

Uzturēts mīts par Latviju kā vienu no zaļākajām valstīm pasaulē, kas novērš sabiedrības uzmanību no nepieciešamības nopietni risināt vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības izaicinājumus un katram sabiedrības loceklim izprast un uzņemties personīgu atbildību par savas rīcības ietekmi uz vidi.

Sabiedrības vērtību sistēmā dominējot ekonomiskās labklājības celšanai, bieži vien tiek

aizmirsta nepieciešamība rūpēties par dabas saglabāšanu un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu.

Demokrātiskās pieredzes un izpratnes par sabiedrisko organizāciju lomu pilsoniskās sabiedrības veidošanā trūkums rezultējas sabiedrības pasivitātē un indivīdu neticībā par savu spēju ar personisko rīcību ietekmēt procesus valstī.

Visu šo minēto procesu rezultātā vērojama pilsoniskās sabiedrības telpas sašaurināšanās, kas apdraud demokrātisku lēmumu pieņemšanu.

III. Turpmākās darbības plāns 2019. gadam

11. Organizācijas plānotā darbība nākamajā kalendāra gadā

Ilgtermiņa projekti, pasākumi un citas aktivitātes

- iesāktie

1. Latvijas Dabas fonda speciālisti turpinās darboties lai veicinātu dabas aizsardzības interešu integrāciju valsts institūciju izstrādātajos normatīvajos aktos un politikas plānošanas dokumentos, īpaši mežu un lauku nozarēs.
2. Sadarbojoties ar citām nevalstiskajām organizācijām, veicināsim sabiedrības informētību un iesaistīšanos lēmumu pieņemšanās procesos, kā arī turpināsim atbalstīt vietējo iedzīvotāju iniciatīvas dabas aizsardzības jomā, risinot viņu rosinātās problēmas un konsultējot dabas vērtību saglabāšanas un ilgtspējīgas attīstības jautājumos.
3. Sadarbībā ar Latvijas Ornitoloģijas biedrību turpināsim uzturēt un attīstīt dabas novērojumu portālu Dabasdati, paplašinot to lietotāju skaitu un piedāvātās līdzdarbošanās iespējas. Tiks meklēti risinājumi portāla programmatūras atjaunošanai. Turpināsim tiešraides no aizsargājamo putnu ligzdām.
4. Veiksīm pļavu apsaimniekošanu dabas liegumā „Lielupes palienes pļavas”, Gaujas nacionālajā parkā, kā arī citās aizsargājamajās teritorijās, un stāstīsim par pļavu apsaimniekošanas nozīmi, tādējādi veicinot sabiedrības izpratni par dabas vērtību saglabāšanu.
5. Pabeigsīm projektus “Hydroplan”, “Sabiedriskās pētniecības attīstīšana uz dabas novērojumu platformas Dabasdati.lv bāzes”, un “Zināšanu saskaņošana aizsargājamo zālāju apsaimniekošanā Baltijas reģionā, lai saglabātu dzīvotspējīgas ekosistēmas”.
6. Turpināsim darbu projektos LIFE AQPOM, LIFE CRAFT un GrassLIFE.
7. Turpināsim reto un aizsargājamo putnu sugu pētījumus, sekojot ar raidītājiem aprīkotajiem putniem.

- plānotie

Esam iesnieguši pieteikumus projektiem ““Zaļais barometrs” un dabas aizsardzības interešu aizstāvība”, “Nature is LIFE”, “LIFE GoodWater”, “Game over? Do not let climate change end the game!”, “I am climate change/I can change for climate”.

Īstermiņa projekti, pasākumi un citas aktivitātes

- iesāktie

1. Projektā „Izglītība” veicināsim sabiedrības informētību par dabas aizsardzību.
2. Turpināsim iniciatīvu “Zaļais barometrs” un sekmēsīm aktīvu un atbildīgu sabiedrības līdzdalību Eiroparlamenta vēlēšanās.

- plānotie

1. 2019. gadā īpašu vērību veltīsim boreālajiem mežiem kā “gada dzīvotnei” un popularizēsīm to saglabāšanu.
2. Apsēkosīm jaunas aizsargājamo sugu un dzīvotņu atradnes un veicināsim to aizsardzību.

(direktora paraksts)

(Padomes priekšsēdētājas paraksts)

Ģirts Strazdiņš

(vārds un uzvārds)

Inga Račinska

(vārds un uzvārds)

2019. gada 25. martā